

PRIVACYPROTOCOL

1. Inleiding

Het jongerenwerk beweegt en verandert. We zijn actief binnen het sociaal domein en werken met verschillende partijen samen. Onze samenwerkingspartners hebben verwachtingen als het gaat om het delen of uitwisselen van informatie en gegevens over onze doelgroep. Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland vindt de samenwerking met partners belangrijk, maar wil bovenal op de juiste en professionele manier omgaan met persoonlijke informatie van en over jongeren. Privacy is een groot goed en verdient onze aandacht. Daarom beschrijven we in dit document welke regels er zijn met betrekking tot de privacy van jongeren. Dit schept duidelijkheid voor onszelf, voor samenwerkingspartners en voor jongeren. Zo weet iedereen waar hij/zij aan toe is en kunnen we blijven werken aan ons doel: het begeleiden van jongeren tot zelfstandige volwassenen.

Waddinxveen, 13-05-2015

Roel van der Vet & Bob Visser

2. Beroepsgeheim

2.1 Het beroepsgeheim

Als jongerenwerker ben je gebonden aan een beroepsgeheim, je moet dit echter niet opvatten als een absolute plicht om te zwijgen. De kern van het beroepsgeheim is dat je toestemming nodig hebt van de jongere en/of ouders als jij persoonlijke informatie over die jongere wilt bespreken met anderen.

Het doel van het beroepsgeheim is de drempel te verlagen voor jongeren om informatie met jongerenwerkers te delen. Jongeren moeten vrijuit kunnen vertellen zonder het gevoel te hebben dat persoonlijke informatie ook zomaar bij anderen bekend wordt. Het beroepsgeheim is dus een instrument om een vertrouwensband met jongeren te kunnen ontwikkelen. Het betekent niet dat je een jongere kunt beloven dat je informatie nooit en met niemand zult delen. Je bent dus niet gedwongen tot geheimhouding en het beroepsgeheim is geen zwijgplicht. Het beroepsgeheim kun je zien als een plicht tot openheid en transparantie.

Je kunt in een situatie terecht komen waarin je geen toestemming krijgt om gegevens uit te wisselen, maar waarin dat wel nodig is bijvoorbeeld om de jongere hulp te kunnen bieden. Dit noemen we een conflict van plichten. Dit is een voorbeeld van een situatie waarin er uitzonderingen gemaakt kunnen worden, je leest hier meer over in hoofdstuk 3.

Als jongerenwerker is het toegestaan om zonder toestemming van de jongere en/of ouders binnen onze eigen organisatie informatie te delen over een jongere met:

- Een collega die jouw werk overneemt of jou (tijdelijk) vervangt
- Een collega die ook rechtstreeks bij de jongere betrokken is
- De aandachtsfunctionaris of je leidinggevende die jou ondersteunt of adviseert over het contact met de jongere.

Voorbeelden van dit soort situaties zijn een overleg met de aandachtsfunctionaris in verband met vermoedens van kindermishandeling, overleg met jouw leidinggevende als je niet goed weet hoe je verder moet met een jongere of een overleg met een collega die tijdelijk taken overneemt.

Collega's die niet actief zijn als jongerenwerker, maar bijvoorbeeld leidinggevend en/of collega's op het bedrijfsbureau, hebben een zogenaamd afgeleid beroepsgeheim. Dat houdt in dat wanneer zij kennismaken van persoonlijke informatie over jongeren, zij deze informatie geheim moeten houden. Er gelden dan dezelfde regels en richtlijnen als van het beroepsgeheim van jongerenwerkers.

2.2 Leeftijdsgrenzen

Er bestaan een aantal algemene richtlijnen die voorschrijven welke rechten iemand heeft, afhankelijk van de leeftijd.

Tot twaalf jaar

Voor jongeren onder de twaalf jaar geldt dat er toestemming gevraagd moet worden aan de ouders van jongeren voor het uitwisselen van informatie met andere partijen. De ouders hebben recht op inzage, correctie en eventuele verwijdering van de gegevens. Ouders mogen bijvoorbeeld vragen naar inzicht in de gegevens van hun kind in de Verwijsindex of Jongeren In Beeld. Voordat je gegevens gaat verwerken (bijvoorbeeld registreren in Jongeren In Beeld), moet je de ouders inlichten dat je dit gaat doen en met welk doel.

Tussen twaalfen zestien jaar

Jongeren tussen de twaalf en zestien jaar geven samen met hun ouders toestemming tot het uitwisselen van informatie. De ouders en de jongere dienen allebei toestemming te geven voordat je informatie met derden mag uitwisselen. Daarnaast hebben zowel de ouders als de jongere zelf het recht om gegevens in te zien, aan te passen of te verwijderen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gegevens in Jongeren In Beeld of de Verwijsindex. Je dient de jongere en ouders vooraf in te lichten over welke gegevens je van de jongere gaat opslaan en registreren en voor welk doel je dit gaat doen.

Ouder dan zestien jaar

Vanaf zestien jaar oefent een jongere zelf zijn eigen rechten uit. Dat betekent dat een jongere zelf toestemming geeft voor het uitwisselen van informatie. Dat geldt ook wanneer de ouders informatie willen: de ouders tellen als 'derde partij' dus moet de jongere hier toestemming voor geven. Voordat je gegevens van de jongere gaat opslaan of verwerken, dien je hem/haar hier over in te lichten. Daarnaast heeft de jongere zelf het recht om bijvoorbeeld gegevens uit Jongeren In Beeld in te zien, aan te passen en te (laten) verwijderen.

2.3 Toestemming vragen

Voordat je informatie mag uitwisselen, moet je toestemming vragen aan de jongere en/of de ouders. De leeftijdsgrenzen staan beschreven in paragraaf 2.2. Het vragen van toestemming kan er stapsgewijs zo uit zien:

- Benoem de zorgen die je hebt.
- Vertel waarom je wilt overleggen, met wie en wat je wilt bespreken.
- Vraag wat de jongere en/of de ouders daar van vinden.
- Ga in gesprek en kijk of je eventuele bezwaren weg kunt nemen en vragen kunt beantwoorden.
- Stel vast of de jeugdige en/of de ouders instemmen en spreek af wanneer je opnieuw contact zoekt om de uitkomsten van het overleg te bespreken.

Toestemming kan mondeling worden gegeven en kan ieder moment ook weer (mondeling) ingetrokken worden.

3. Uitzonderingen

In principe is informatieverstrekking aan derden niet toegestaan, maar in 3 verschillende situaties mag je wel gegevens delen:

- Je hebt toestemming van de jongere en/of de ouders
- Er is sprake van een conflict van plichten
- Er is sprake van een meldrecht

3.1 Je hebt toestemming

Als je toestemming hebt gevraagd en gekregen, staat het je vrij informatie uit te wisselen met een andere partij. Belangrijke regels hierbij zijn: wissel niet meer informatie uit dan noodzakelijk en wissel alleen informatie uit die bijdraagt aan het doel. Houdt de jongere (en eventueel de ouders) goed op de hoogte van de samenwerking en de eventuele vervolgstappen.

3.2 Conflict van plichten

Er kunnen zich situaties voordoen waarin je geen toestemming krijgt of geen toestemming kunt vragen aan de jongere of zijn/haar ouders, maar jij het wel nodig vindt om informatie te delen met anderen. In dit soort situaties is er sprake van een conflict van plichten: jouw plicht om te zwijgen omdat je geen toestemming hebt, botst met de plicht om adequate hulp te organiseren. In deze bijzondere situaties kan de plicht om hulp te bieden uiteindelijk het zwaarst wegen.

De stichting verwacht dat je in zulke complexe situaties als volgt handelt:

- In gesprek gaan met de doelgroep over de zorg (voor zover mogelijk)
- Het consulteren van collega's en/of leidinggevende
- De complexe situatie wordt gemeld bij leidinggevende
- Opbouwen en bijhouden van een dossier

Wil je informatie delen zonder toestemming, dan moet je een zorgvuldige afweging maken. Het is belangrijk dat je een dossier opbouwt waarin je opschrijft welke afwegingen je gemaakt hebt. Je moet de verschillende belangen, ook de eventuele bezwaren van de ouders en/of de jongere, meenemen in je afwegingen. Op die manier kun je op een later moment aangeven waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt en welke stappen zijn gezet. De belangrijkste vraag die je jezelf moet stellen, is of het écht niet mogelijk is om toestemming te vragen of te krijgen voor de gegevensverstrekking. Als je alles goed hebt afgewogen en het echt niet mogelijk is om toestemming te krijgen, kun je besluiten om toch informatie aan derden te verstrekken. Daarbij geldt de regel dat je niet meer informatie mag uitwisselen dan strikt noodzakelijk.

3.3 Meldrecht

Er zijn een aantal meldrechten in de wet opgenomen. Dat wil zeggen dat jij als jongerenwerker in bepaalde situaties het recht hebt om informatie te verstrekken, ook als je daarvoor geen toestemming hebt gekregen of gevraagd. Zo is er een meldrecht voor het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, voor de Raad voor de Kinderbescherming en voor de Verwijsindex

Risicojongeren. Ondanks dat je een meldrecht hebt, wordt er wel van je verwacht dat je (zoveel mogelijk) open bent richting de jongere en/of de ouders. Je moet je inspannen om de jongere

en/of de ouders mee te krijgen in het doen van een melding. Kun je bijvoorbeeld vanwege de veiligheid geen openheid verschaffen, dan kun je dus gebruik maken van je meldrecht.

3.3.1 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Als je een vermoeden hebt van kindermishandeling mag je dit melden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), zo nodig zonder toestemming van de ouders en/of de jongere. Er wordt van je verwacht dat je de stappen van de meldcode volgt (zie hoofdstuk 4), maar het is goed te weten dat je ook zonder toestemming een melding kunt maken. Het meldrecht AMK maakt het niet alleen mogelijk om een melding te doen, maar geeft je ook het recht om vragen van het AMK te beantwoorden als zij informatie van je nodig hebben.

3.3.2 Raad voor de Kinderbescherming

Wanneer de Raad voor de Kinderbescherming contact met je opneemt en vraagt naar informatie over een casus, mag je die informatie verstrekken zonder dat de jongere en/of de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven.

3.3.3 Verwijsindex Risicjongeren

Als je vermoedt dat de gezonde en veilige ontwikkeling van een jongere bedreigd wordt, kun je een signaal afgeven in de Verwijsindex Risicjongeren. Je hebt hiervoor geen toestemming nodig van de jongere of van zijn/haar ouders. Je moet hen wel inlichten dat je een signaal wilt gaan afgeven maar zij hoeven het hier niet mee eens te zijn. Als blijkt dat een andere organisatie ook een signaal heeft afgegeven over die jongere, ontstaat er een match. Wil je na de match gegevens wilt gaan uitwisselen met de partner, moet je wel toestemming vragen. In hoofdstuk 7 staat per leeftijdscategorie schematisch weergegeven aan wie je in zo'n situatie toestemming moet vragen.

4. Meldcode

Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland heeft een meldcode: een stappenplan waarin beschreven staat hoe om te gaan met vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. De meldcode kent de volgende stappen:

- Breng signalen in kaart
 - Vraag advies (intern collegiaal of extern – AMK)
 - Praat met de jongere en ouders
 - Weeg aard, ernst en risico
 - Hulp inschakelen of zelf hulp organiseren
- * Dossiervorming op inhoud en proces: gedurende de 5 stappen moet je een dossier opbouwen waarin je beschrijft welke afwegingen je hebt gemaakt en welke stappen er zijn gezet.

Je kunt bij het AMK niet alleen een melding doen, ze hebben ook een adviesfunctie. Je kunt een anonieme casus met ze bespreken waarin ze jou kunnen adviseren over de interpretatie van opgevangen signalen of het wel of niet doen van een melding. Het kan zijn dat ze vragen om je naam en contactgegevens, ze zullen deze noteren in verband met een mogelijk vervolg op het eerste adviesgesprek. Ook de aandachtsfunctionaris van de stichting, Anja Grootveld, kan je helpen bij het maken van afwegingen. Je kunt haar vragen om advies of om hulp.

5. Politie

Als een jongere je vertelt over een strafbaar feit dat hij/zij gepleegd heeft, kun je dit bij de politie kenbaar maken. De regel binnen de stichting is dat zware strafbare feiten en geweldsdelicten altijd aan de politie worden gemeld. Weeg in andere gevallen zorgvuldig af wat je wel en niet aan de politie vertelt, je hebt geen plicht tot het doen aangifte bij ieder strafbaar feit dat een jongere aan je vertelt. Je kunt voor advies altijd terecht bij je leidinggevende en collega's.

Je kunt beslissen om aangifte te doen van een gepleegd strafbaar feit. Om te kunnen beoordelen of je aangifte moet doen van het gepleegde strafbare feit hanteert de stichting de volgende vragen:

- Wordt het strafbaar feit gepleegd tegen een medewerker of tegen goederen van de organisatie, dan wordt er altijd aangifte gedaan.
- Wordt de veiligheid of de gezondheid van de jongere of van andere mensen bedreigd, dan wordt er altijd aangifte gedaan.
-

Let op! Doe nooit aangifte op persoonlijke titel, dit gebeurt altijd uit naam van de organisatie door de directie.

Voor een beperkt aantal delicten geldt wel een aangifteplicht en ben je dus verplicht aangifte te doen. Het gaat om:

- Misdrijven tegen de veiligheid van de staat (aanslagen tegen het staatshoofd, de regering e.d.) als daardoor levensgevaar is ontstaan
- Levensdelicten (doodslag, moord e.d.)
- Verkrachting
- Mensenroof

6. Samenwerkingsverbanden

Het jongerenwerk schuift steeds vaker aan bij overleggen met verschillende partijen, bijvoorbeeld met het CJG. In dergelijke verbanden is het belangrijk dat er van tevoren een doel bepaald wordt van het overleg, zodat iedere partij er met juiste verwachtingen aan kan deelnemen. Het gezamenlijke doel bepaalt ook welke gegevens je onderling mag delen. Dit soort afspraken wordt vaak vastgelegd in een convenant of privacyreglement voor de samenwerking. Samenwerkingsafspraken en convenanten kunnen geen wetten opzij zetten en zijn dus alleen een concrete uitwerking van de verschillende wetten.

In een samenwerkingsverband kun je altijd een anonieme casus inbrengen en partners om advies vragen (collegiale consultatie). Op zo'n moment kun je jouw interpretatie van de signalen toetsen en afstemmen hoe je nu verder kunt met de jongere. Als je van een andere partner hulp nodig hebt bij bijvoorbeeld de vervolgstappen en je wilt informatie delen, dan moet je wel om toestemming vragen van de jongere.

7. Overzicht

Gegevens opslaan in Jongeren In Beeld

Ga je gegevens opslaan in Jongeren In Beeld, dan moet je jongeren hierover informeren, je hoeft geen toestemming te vragen. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	licht dan de ouders in
Tussen twaalf en zestien jaar:	licht dan de jongere én zijn/haar ouders in
Tussen zestien en achttien jaar:	licht dan de jongere in
Ouder dan achttien jaar:	licht dan de jongere in

Gegevens bekijken, veranderen en verwijderen uit Jongeren In Beeld

Jongeren en/of ouders kunnen aan je vragen de gegevens in Jongeren In Beeld te bekijken en eventueel te veranderen of te verwijderen. Wie dit aan je mag vragen, verschilt per leeftijd. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	dan mogen de ouders dit vragen
Tussen twaalf en zestien jaar:	dan mogen de jongere én de ouders dit vragen
Tussen de zestien en achttien jaar:	dan mag de jongere dit vragen
Ouder dan achttien jaar:	dan mag de jongere dit vragen

Signaal afgeven Verwijsindex

Voor het afgeven van een signaal in de Verwijsindex, hoef je in principe geen toestemming te vragen. Het inlichten van de jongere en/of de ouders volstaat. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	licht dan de ouders in
Tussen twaalf en zestien jaar:	licht dan de jongere én zijn/haar ouders in
Tussen zestien en achttien jaar:	licht dan de jongere in
Ouder dan achttien jaar:	licht dan de jongere in

Gegevens bekijken, veranderen en verwijderen uit Verwijsindex

Jongeren en/of ouders kunnen aan je vragen om de gegevens in de Verwijsindex te bekijken en eventueel te veranderen of te verwijderen. Wie dit aan je mag vragen, verschilt per leeftijd. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	dan mogen de ouders dit vragen
Tussen twaalf en zestien jaar:	dan mogen de jongere én de ouders dit vragen
Tussen zestien en achttien jaar:	dan mag de jongere dit vragen
Ouder dan achttien jaar:	dan mag de jongere dit vragen

Gegevens uitwisselen na match in Verwijsindex

Is er een match ontstaan na het afgeven van een signaal in de Verwijsindex en wil je gegevens gaan uitwisselen, dan heb je toestemming nodig. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	vraag dan toestemming aan de ouders
Tussen de twaalf en zestien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere én de ouders
Tussen de zestien en achttien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere
Ouder dan achttien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere

Jongere bespreken in samenwerkingsverband

Wil je informatie uitwisselen over een jongere in een overleg, dan moet je vooraf toestemming vragen. Aan wie je toestemming moet vragen, wisselt. Is een jongere:

Jonger dan twaalf jaar:	vraag dan toestemming aan de ouders
Tussen de twaalf en zestien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere én de ouders
Tussen de zestien en achttien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere
Ouder dan achttien jaar:	vraag dan toestemming aan de jongere

8. Verdere informatie & bronnenlijst

De wetten en regels zijn complex en het is daarom goed voor te stellen dat je niet altijd precies weet wat je wel en niet mag doen. Het is belangrijk dat wanneer je je in zo'n situatie bevindt, je dit aangeeft bij je collega's, leidinggevende of de aandachtsfunctionaris. Daarnaast is het van belang dat je jouw afwegingen vastlegt of opschrijft. Op die manier kun je op een later moment inzichtelijk maken welke afwegingen je gemaakt hebt en waarom je gehandeld hebt op de manier waarop je hebt gedaan.

De aandachtsfunctionaris van Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland is Anja Grootveld, je kunt haar bereiken op anjagrootveld@stjjmh.nl, 0182-640694 en 06-52416671.

Er zijn apps beschikbaar die je kunnen helpen bij het maken van de juiste afwegingen. Handige apps zijn bijvoorbeeld 'Info delen' en 'Meldcode'.

Afb.1: Screenshots uit de apps 'Info delen' (links) en 'Meldcode' (rechts)